

EXAMENUL NAȚIONAL DE DEFINITIVARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNT
18 iulie 2013

**Limba și literatura română și universală pentru copii, Limba și literatura rromani și
metodica predării acestora. Elemente de pedagogie preșcolară
(Educatore/ institutori/ profesori pentru învățământul preșcolar)**

VARIANTA 3

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 4 ore.
- Subiectul al III-lea poate fi tratat fie în limba română, fie în limba maternă.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

A. 16 puncte

Drabaren o təksto thaj xramosaren nùmaj rromanesθe so mangel pes anθ-e pučhimata dine maj tele!

“/.../ E rromane čhibăqo siklărno azukerel len anθ-i klăsa. Palal so palemdikhel o progrămo so si len te inkeren les ka-o Teătro, phenel:

- Čačes ke tume kerdən buti but vaš kadava spektākulo thaj me patāv ke tumare dada aj deja avena but barikane te dikhen tumen ka-o Teătro! Te na bistren te keren pōze vaš amari rivista.

Sar žanen, voj si p-o amaro organizaciaqo sājto thaj si te avel printisardi nùmaj ke maj trebun amen nište love. Šaj ke palal o Nevo Berš avena amen dōsta love vi te das avri i rivista. Palal so maj godīsarel pes xanci, maj phenel:

- Avdīves si o agorutno dīves anθar kadava berš kana si amen rromane čhibăqe căsură.

Sar dikhen, i Šejka na avilās kadava kurko školaθe. Me dem telefōno laqe dadenqe tha´ na žanav sosqe na ambolden manqe. Tume žanen vareso laθar? Sar žanen, voj si te prezentisarel tumaro spektākulo.

- Va...phenel i Adína. Akana jekh kurko phendās manqe ke voj si nasvali. Iž semas laθe khere. Nič avdīves na aštil te avel voj školaθe, tha´ siguro avela ka-o spektākulo ka o Teătro!

- ...Voj kerela tumenqe jekh surpriza, maj phenel i Adína. /.../”

(O dinipen – palal o Župter Borkoj)

1. Sikaven savo čhand / fălo le xramosaripnasqo si kadava xramosaripen (lirikano, epikano vaj dramatikano)? Sosθar?

3 pùntură

2. Nakhaven i sintagma *tumaro dad* anθar le savorre 8 kèzură, nùmaj ka-o jekhipen!

6 pùntură

3. Alosaren anθar o oprutno təksto trin muršikane navnă/ substantivură!

3 pùntură

4. Nakhaven i kernavni/ o vërbo *kerel* ka-o avutno vaxt e indikativone modosqo!

4 pùntură

B. 14 puncte

Erau odată un moșneag și-o babă; și moșneagul avea o fată, și baba iar o fată. Fata babei era slută, leneșă, țăfnoasă și rea la inimă; dar, pentru că era fata mamei, se alinta cum s-alintă cioara-n laț, lăsând tot greul pe fata moșneagului. Fata moșneagului însă era frumoasă, harnică, ascultătoare și bună la inimă. Dumnezeu o împodobise cu toate darurile cele bune și frumoase. Dar această fată bună era horopsită și de sora cea de scoarță, și de mama cea vitregă; noroc de la Dumnezeu că era o fată robace și răbdătoare; căci altfel ar fi fost vai ș-amar de pielea ei.

Fata moșneagului la deal, fata moșneagului la vale; ea după găteje prin pădure, ea cu tăbuietul în spate la moară, ea, în sfârșit, în toate părțile după treabă. Cât era ziulica de mare, nu-și mai strângea picioarele; dintr-o parte venea și-n alta se ducea. Ş-apoi baba și cu odorul de fiică-sa tot cârtitoare și nemulțumitoare erau. Pentru babă, fata moșneagului era piatră de moară în casă; iar fata ei — busuioc de pus la icoane.

Când se duceau amândouă fetele în sat la șezătoare seara, fata moșneagului nu se încurca, ci torcea câte-un ciur plin de fuse; iar fata babei îndruga și ea cu mare ce câte-un fus; ș-apoi, când veneau amândouă fetele acasă noaptea târziu, fata babei sărea iute peste pârlaz și zicea fetei moșneagului să-i dea ciurul cu fusele, ca să-l ție până va sări și ea. Atunci fata babei, vicleană cum era, lua ciurul și fuga în casă la babă și la moșneag, spunând că ea a tors acele fuse. În zadar fata moșneagului spunea în urmă că acela este lucrul mâinilor sale; căci îndată o apucau de obraz baba și cu fiică-sa și trebuia numaidecât să rămâie pe-a lor.

Ion Creangă – Fata babei și fata moșneagului

1. Repovestiți fragmentul citat, cu cuvinte proprii, evidențiind conflictul și rolul acestuia în construcția subiectului. **6 puncte**
2. Realizați o caracterizare de 15 rânduri a personajului principal (cel puțin trei trăsături), precizând și trei modalități de caracterizare utilizate. **6 puncte**
3. Precizați funcția sintactică a cuvintelor subliniate în text. **2 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

A 16 puncte

Sikaven save si e etăpe/ širda e didaktikane khelipnasqe, sar aktivitëta vaš e čhibăripnasqo/ limbažosqo siklăripen!

16 pūntkură

B 14 puncte

1. Enumerați cinci modalități de colaborare grădiniță – familie. **10 puncte**
2. Enumerați patru metode, tehnici și instrumente tradiționale și alternative de evaluare folosite în învățământul preșcolar. **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

1. Realizați un eseu de maximum o pagină, în care să prezentați *importanța jocului în formarea și dezvoltarea personalității copilului preșcolar*.

În elaborarea eseului veți avea în vedere următoarele aspecte:

- exprimarea unui punct de vedere propriu, argumentat, cu privire la importanța jocului în formarea și dezvoltarea personalității copilului preșcolar;
- prezentarea relației dintre joc – învățare – creație în cadrul procesului de formare și dezvoltare a personalității copilului preșcolar.

Notă: Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere. Pentru **conținutul** eseului veți primi **10 puncte** (câte 5 puncte pentru fiecare cerință/reper), iar pentru **redactarea** eseului veți primi **5 puncte** (organizarea ideilor în scris – 1 punct; utilizarea limbii literare – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 1 punct; ortografie, punctuație, așezare în pagină și lizibilitate – 1 punct; încadrare în limita de spațiu indicată – 1 punct).

2. Prezentați, în maximum o pagină, *importanța procesului instructiv-educativ în grădiniță*, având în vedere următoarele aspecte:

- definirea conceptului de *proces instructiv-educativ în grădiniță*; **1 punct**
- descrierea a două caracteristici generale ale conceptului abordat; **6 puncte**

- prezentarea importanței caracteristicilor descrise în cadrul procesului instructiv-educativ în grădiniță. **3 puncte**

Notă: Ordinea integrării reperelor în cuprinsul textului este la alegere. Pentru **redactarea** textului veți primi **5 puncte** (*organizarea ideilor în scris* – 1 punct; *utilizarea limbii literare* – 1 punct; *abilități de analiză și de argumentare* – 1 punct; *ortografie, punctuație, așezare în pagină și lizibilitate* – 1 punct; *încadrare în limita de spațiu indicată* – 1 punct).